

HOVRÄTTEN FÖR
NEDRE NORRLAND
Rotel 15
Handläggare 5

DOM
2023-02-24
Sundsvall

Mål nr
T 529-21

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Gävle tingsrätts dom 2021-03-19 i mål T 2548-20, se bilaga A

PARTER

Klagande

Anna-Felicia Zedren, 19961206-1821
Solviksvägen 20
805 95 Gävle

Ombud: Advokat Anders Sannervik
Audere Advokatbyrå AB
Kungsängsgatan 17
753 22 Uppsala

Motpart

KAI Petri Stefanius, 19640114-2770
Solviksvägen 7
805 95 Gävle

Ombud: Advokat Annika Björk
Annika Björk Advokatbyrå Aktiefbolag
Gammelvägen 11
791 41 Falun

SAKEN

Fordran m.m.

HOVRÄTTENS DOMSLUT

Hovrätten ändrar tingsrättens dom enligt följande.

- Kai Stefanius förpliktas att till Anna-Felicia Zedren betala 636 113 kr jämte ränta enligt 6 § räntelagen på 363 433 kr från och med den 28 september 2018 och på 272 680 kr från och med den 25 juni 2019, allt till dess betalning sker.

Dok.Id 206411

Postadress
Box 170
851 03 Sundsvall

Besöksadress
Södra Tjarnvägen 2

Telefon
060-18 68 00
E-post: hovratten.nedrenorrland@dom.se
www.hovrattenfordrenorrland.se

Telefax

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00–16:00

- Hovrätten befriar Anna-Felicia Zedren från skyldigheten att betala Kai Stefanius rättegångskostnader vid tingsrätten och förpliktar Kai Stefanius att ersätta Anna-Felicia Zedren för rättegångskostnader vid tingsrätten med – rätt räknat - 267 988 kr, varav 264 688 kr avser ombudsarvode, jämte ränta enligt 6 § räntelagen från den 19 mars 2021 till dess betalning sker.

Kai Stefanius ska ersätta Anna-Felicia Zedren för rättegångskostnader i hovrätten med 113 563 kr, varav 96 250 kr avser ombudsarvode, jämte ränta enligt 6 § räntelagen från den 24 februari 2023 till dess betalning sker.

BAKGRUND

Tingsrätten har i sin dom redogjort för bakgrunden i målet. Hovrätten ansluter sig till den redogörelsen.

YRKANDEN I HOVRÄTTEN

Anna-Felicia Zedréen har yrkat att hovrätten förpliktar Kai Stefanius att till henne betala 757 555 kr jämte ränta enligt 6 § räntelagen på 484 875 kr från och med den 28 september 2018 och på 272 680 kr från och med den 25 juni 2019 till dess betalning sker. I andra hand har Anna-Felicia Zedréen yrkat att hovrätten förpliktar Kai Stefanius att till henne betala 636 113 kr jämte ränta enligt 6 § räntelagen på 363 433 kr från och med den 28 september 2018 och på 272 680 kr från och med den 25 juni 2019, allt till dess betalning sker.

Anna-Felicia Zedréen har även yrkat att hovrätten befriar henne från skyldigheten att ersätta Kai Stefanius rättegångskostnader i tingsrätten och att Kai Stefanius ska förpliktas att utge ersättning för hennes rättegångskostnader i tingsrätten med där yrkade belopp.

Kai Stefanius har motsatt sig att tingsrättens dom ändras. Han har vitsordat de yrkade kapitalbeloppen som skäliga i och för sig. Kai Stefanius har även vitsordat sättet att beräkna ränta som skäligt i och för sig.

Parterna har yrkat ersättning av varandra för sina rättegångskostnader i hovrätten.

UTREDNINGEN I HOVRÄTTEN

I hovrätten har åberopats samma bevisning som vid tingsrätten. Anna-Felicia Zedren har som ny bevisning i hovrätten åberopat sammanställning över nedlagd tid som ombud lagt ned i målet under den s.k. medansvarsperioden.

HOVRÄTTENS DOMSKÄL

Kai Stefanius personliga betalningsansvar

Allmänna utgångspunkter

Av 25 kap. 18 § första stycket 3 aktiebolagslagen (2005:551) (ABL) framgår att om styrelsen underlåtit att i enlighet med 17 § ansöka hos tingsrätten om att bolaget ska gå i likvidation, svarar styrelsens ledamöter solidariskt för de förpliktelser som uppkommer för bolaget under den tid som underlåtenheten består, den s.k. medansvarsperioden. I bestämmelsens tredje stycke anges att ansvar enligt första stycket inte gäller för den som visar att han eller hon inte har varit försumlig.

Det övergripande syftet med bestämmelserna om styrelseledamöternas personliga betalningsansvar är att skydda bolagets borgenärer. En aspekt av detta är bestämmelsernas handlingsdirigerande funktion; det personliga betalningsansvaret skapar incitament för styrelsens ledamöter att följa det handlingsmönster som lagen föreskriver till undvikande av att bolaget fortsätter driva sin verksamhet utan tillräckligt kapital. En annan aspekt är att enskilda borgenärers möjligheter att få betalat för sina fordringar faktiskt ökar genom att de kan rikta sina krav inte bara mot bolaget utan även mot styrelsens ledamöter (se Högsta domstolens avgörande NJA 2020 s. 526 p 10 med där i gjorda hänvisningar.)

Prövningen av frågan om en styrelseledamot har ådragit sig personligt betalningsansvar ska ske i två steg. I det första steget prövas om de objektiva förutsättningarna för personligt ansvar föreligger. I det andra steget prövas därefter om

de subjektiva förutsättningarna förelegat, dvs. om styrelseledamoten i fråga har varit försumlig (se bl.a. NJA 2009 s. 210).

Parterna är överens om att Kai Stefanius har underlåtit att ansöka hos tingsrätten om att Urfjället Bygg AB (Urfjället) skulle gå i likvidation i enlighet med 25 kap. 17 § ABL. De objektiva förutsättningarna för personligt betalningsansvar har således förelegat. Parterna är även överens om att den s.k. medansvarsperioden har inträtt den 14 mars 2018. Frågan är om Kai Stefanius har varit försumlig.

Kai Stefanius försumlighet

Kai Stefanius har bevisbördan för att han inte har varit försumlig. Den omkastade bevisbördan innebär dock ingen presumtion för försumlighet, utan endast att Kai Stefanius har att bevisa de omständigheter som läggs till grund för att han inte har varit försumlig. Beroende på omständigheterna kan en mindre eller större bevislättnad föreligga. Vad som är att anse som försumligt vid prövningen av om en styrelseledamot har ett medansvar enligt de aktiebolagsrättsliga kapitalskyddsreglerna ska utgå från ledamotens agerande i det enskilda fallet och med beaktande av den speciella situation som många gånger kan föreligga i dessa sammanhang (se NJA 2012 s. 858 p. 20–22 och NJA 2014 s. 892 p. 13).

Styrelsen i ett bolag är skyldig att fortlöpande övervaka bolagets ekonomiska situation. Skyldigheten att fortlöpande hålla sig underrättad om och bedöma bolagets ekonomiska situation innebär att varje ledamot på ett grundligt sätt ska följa bolagets ekonomiska utveckling. Den ansvarsbedömning som ska ske, ska utgå ifrån vad en styrelseledamot med en fungerande rapportering och kännedom om bolagets ekonomiska utveckling objektivt sett borde ha haft skäl att anta vid en viss given tidpunkt. Passivitet eller bristande kompetens kan inte utgöra grund för befrielse från ansvar (se NJA 2009 s. 221 och prop. 1987/88:10 s. 71 f.).

Kai Stefanius har varit ensam styrelseledamot i Urfjället och medveten om den ekonomiska situation som bolaget befunnit sig i samt sin skyldighet att ansöka hos

tingsrätten om likvidation. Kai Stefanius har berättat att han inte ansökte om likvidation eftersom han var övertygad om att Urfjället skulle vinna tvisten mot Anna-Felicia Zedréen vilket skulle medföra ett kapitaltillskott till bolaget av sådan storlek att likvidation kunde undvikas. Kai Stefanius har vidare berättat att han upphörde med all verksamhet i bolaget för att inte dra på bolaget mer kostnader. Han sålde även inventarier i Urfjället till sin sons nystartade bolag. Gällande inventarierna skulle de sedan föras tillbaka till Urfjället när bolaget hade kommit på fötter igen.

Hovrätten anser att det faktum att Kai Stefanius, trots de ekonomiska förhållandena i Urfjället, fortsatt driva tvisten mellan bolaget och Anna-Felicia Zedréen visar att han har varit försumlig. Den omständigheten att tvisten mellan Urfjället och Anna-Felicia Zedréen drog ut på tiden, och att tidsutdräkten inte berodde på omständigheter hänförliga till Urfjället, påverkar inte den bedömningen. Detta då Kai Stefanius har, oavsett utfallet av processen, haft att ansöka om bolagets försättande i likvidation. Den omständigheten att Urfjället inte åtog sig några nya arbeten under medansvarsperioden saknar betydelse för frågan om Kai Stefanius har agerat försumligt. Sammantaget anser hovrätten att det inte har framkommit några omständigheter som visar att Kai Stefanius inte har varit försumlig. Hovrätten anser därför, till skillnad från tingsrätten, att Kai Stefanius är personligt betalningsansvarig för Urfjällets förpliktelser från och med den 14 mars 2018.

Tidpunkten för förpliktelsens uppkomst

Anna-Felicia Zedréens förstahandsyrkande grundas på förpliktelsen för Urfjället att till henne betala 757 555 kr jämte ränta i rättegångskostnader. Tvisten mellan Urfjället och Anna-Felicia Zedréen inleddes innan medansvarsperiodens början men såväl tingsrättens som hovrättens dom i målet meddelades under medansvarsperioden.

En förpliktelse att betala rättegångskostnader ska anses uppkomma löpande i takt med att kostnaden upparbetas, t.ex. genom att ett ombud utför visst arbete eller att en utgift betalas. Detta innebär att det endast är rättegångskostnader som är hänförliga till medansvarsperioden som kan bli föremål för personligt betalningsansvar hos

styrelseledamöterna. Om talan har väckts före periodens början omfattar medansvaret inte sådana rättegångskostnader som har upparbetats fram till denna tidpunkt (se NJA 2020 s. 526 p. 14–19).

Kai Stefanius är således personligt betalningsansvarig endast för de rättegångskostnader som har upparbetats under medansvarsperioden. Anna-Felicia Zedréns andrahandsyrkande motsvarar de kostnader som är hänförliga till medansvarsperioden. Kai Stefanius har vitsordat beloppet och sättet att beräkna ränta. Han ska därför förpliktas att betala 636 113 kr jämte ränta till Anna-Felicia Zedré.

Rättegångskostnader

Med hänsyn till utgången i hovrätten ska Anna-Felicia Zedré befrias från skyldigheten att ersätta Kai Stefanius rättegångskostnader vid tingsrätten. Kai Stefanius ska i stället ersätta Anna-Felicia Zedréns kostnader vid tingsrätten och i hovrätten.

Kai Stefanius har, såvitt avser kostnaden för ombudsarvode, vitsordat ett belopp motsvarande 35 timmars arbete i tingsrätten och 22 timmars arbete i hovrätten som skäligt i och för sig. Kai Stefanius har vidare anfört att timkostnaden ska utgå från rättshjälpstaxan. Anna-Felicia Zedréns kostnad för ansökningsavgift och kostnaden för henne om 500 kr för resa till huvudförhandlingen i tingsrätten har i tingsrättens vitsordats av Kai Stefanius.

Ersättningen för ombudsarvode ska inte, såsom är fallet med ersättning till rättshjälpsbiträde, i första hand bestämmas efter nedlagd tid. Sådan ersättning ska i stället bestämmas med hänsyn till bl.a. målets beskaffenhet och omfattning samt den omsorg och skicklighet med vilken arbetet har utförts. Även sådana omständigheter som tvisteföremålets värde och den betydelse som målets utgång i övrigt haft för parten kan beaktas (se NJA 1997 s. 854).

Anna-Felicia Zedréen har begärt ersättning för sina rättegångskostnader i tingsrätten med – rätt räknat – 267 988 kr, varav 254 688 kr avser ombudsarvode, och för sina rättegångskostnader i hovrätten med 164 969 kr, varav 147 656 kr avser ombudsarvode. Hovrätten anser att den angivna timkostnaden är skälig. Det finns inte skäl att ifrågasätta riktigheten i Anna-Felicia Zedréens uppgifter om nedlagd ombudstid. Hovrätten anser att den ersättning Anna-Felicia Zedréen har begärt för ombudsarvode i tingsrätten är skälig. Vad gäller kostnaden i hovrätten anser dock hovrätten, med hänsyn till målets beskaffenhet och omfattning, att det begärda beloppet framstår som något högt. Anna-Felicia Zedréen får anses skäligen tillgodosedd med 96 250 kr för ombudsarvode i hovrätten, vilket motsvarar de 22 timmars arbete som Kai Stefanius vitsordat. När det gäller ersättningen i övrigt har hovrätten ingen anmärkning.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B

Överklagande senast **fredagen den 24 mars 2023**

Fredrik Johnsson

Chris Stattin-Larsson

Julia Nilsson
(referent)

GÄVLE TINGSRÄTT
Enhet 1

DOM
2021-03-19
Meddelad i
Gävle

Mål nr
T 2548-20

PARTER

Kärande

Anna-Felicia Zedren, 19961206-1821
Solviksvägen 20
805 95 Gävle

Ombud: Advokat Anders Sannervik
Audere Advokatbyrå AB
Kungsängsgatan 17
753 22 Uppsala

Svarande

KAI Petri Stefanus, 19640114-2770
Solviksvägen 7
805 95 Gävle

Ombud: Advokat Annika Björk
Annika Björk Advokatbyrå Aktiebolag
Gammelvägen 11
791 41 Falun

DOMSLUT

1. Käromålet lämnas utan bifall
 2. Anna-Felicia Zedren förpliktas att betala ersättning till Kai Stefanus för hans rättegångskostnad med 60 823 kr jämte ränta enligt 6 § räntelagen från den 19 mars 2021 tills full betalning sker (av beloppet avser 12 165 kr mervärdesskatt och 38 831 kr ombudsarvode).
-

Dok.Id 420403

Postadress
Box 1194
801 36 Gävle

Besöksadress
Lantmäterigatan 4

Telefon
026-17 67 00

Telefax
026-176750,-
176760,-176770

Expeditionstid
måndag – fredag
09:00–16:00

E-post: gavle.tingsratt@dom.se
www.gavletingsratt.domstol.se

YRKANDEN M.M.

Anna-Felicia Zedréen har yrkat att Kai Stefanius ska förpliktas att till henne betala 757 555 kr, jämte ränta enligt 6 § räntelagen på 484 875 kr från den 28 september 2018, och på 272 680 kr från och med den 25 juni 2019, till dess full betalning sker.

Kai Stefanius har bestritt yrkandet. Kai Stefanius har anfört att den rättegångskostnad som han kan komma att förpliktas betala motsvarar den kostnad som uppkommit under ansvarsperioden, från den 14 mars 2018. Kai Stefanius får anses ha vitsordat att 757 555 kr är ett belopp som ska betalas för det fall all rättegångskostnad ska betalas, oavsett när kostnaden uppkommit – vilket är kärandens uppfattning (se vidare sid 11 A.2).

Parterna har yrkat ersättning för rättegångskostnader.

BAKGRUND

Under 2016 anlätade Anna-Felicia Zedréen Urfjället Bygg AB (Urfjället) för en entreprenad bestående av renovering av hus på hennes fastighet i Gävle, som hon hade ärvt. Anna-Felicia Zedréen hävde avtalet i november 2016. Det uppkom en tvist mellan parterna och Urfjället väckte i december 2016 en talan mot Anna-Felicia Zedréen vid Gävle tingsrätt. I tingsrättens dom den 28 september 2018 vann Urfjället. Anna-Felicia Zedréen överklagade och Hovrätten för Nedre Norrland meddelade den 25 juni 2019 dom och ändrade tingsrättens dom. Anna-Felicia Zedréen vann och Urfjället förpliktades betala hennes rättegångskostnader i domstolarna med 757 555 kr jämte ränta. Högsta domstolen beslutade i mars 2020 att inte bevilja prövningstillstånd. Därefter, den 15 april 2020, begärdes Urfjället i konkurs.

Kai Stefanius var Urfjällets enda styrelseledamot och följde de krav som uppställs i 25 kap. 14 – 16 §§ aktiebolagslagen. Kai Stefanius ansökte inte om att försätta bolaget i likvidation, i enlighet med 25 kap. 17 § 3 st. aktiebolagslagen.

Bolaget upprättade sin andra kontrollbalansräkning den 28 februari 2018 och den s.k. medansvarsperioden inträdde den 14 mars 2018.

Anna-Felicia Zedrén yrkande mot Kai Stefanius avser den ersättning för rättegångskostnad, 757 555 kr, som hovrätten i sin dom förpliktade Urfjället att betala till henne - hovrätten förpliktade Urfjället att ersätta Anna-Felicia Zedrén för hennes rättegångskostnader i såväl tingsrätten som i hovrätten.

PARTERNAS UTVECKLING AV SIN TALAN

Anna-Felicia Zedrén

Yrkat belopp motsvarar det belopp som hovrätten förpliktade bolaget att betala till käranden i rättegångskostnad (rättegångskostnaden i tingsrätten var 484 875 kr och i hovrätten 272 680 kr).

Anna-Felicia Zedrén ärvde en fastighet i Gävle och bestämde att den skulle renoveras. Anna-Felicia Zedrén anlidade Urfjället Bygg AB (Urfjället) och fick förtroende för bolaget och dess ställföreträdare Kai Stefanius. Arbetet utfördes på ett bra sätt. Parterna var oense om hur mycket som skulle betalas i ersättning för arbeten på fastigheten. Urfjället stämde Anna-Felicia Zedrén eftersom bolaget ville ha mer betalt än vad hon hade betalat. Tvisten vid Gävle tingsrätt handlade om att Urfjället ville ha ungefär dubbelt så mycket i ersättning som Anna-Felicia Zedrén hade betalat. I tingsrätten vann Urfjället medan hovrätten ändrade domen och dömde i målet till Anna-Felicia Zedrén fördel. Hovrätten förpliktade Urfjället att ersätta Anna-Felicia Zedrén för hennes rättegångskostnader i såväl tingsrätten som i hovrätten. Det är de beloppen som är yrkandet i målet. Betalning har inte skett och Urfjället har försatts i konkurs av Kai Stefanius.

Anna-Felicia Zedrén har väckt talan mot Kai Stefanius avseende kvarstad och yrkat att Kai Stefanius som ställföreträdare ska ansvara för fordringarna. Anna-Felicia Zedrén's talan avser tillämpning av aktiebolagens bestämmelser i 25 kap. Kai Stefanius har varit försumlig och har ett personligt betalningsansvar i enlighet med 25 kap. 18 § aktiebolagslagen.

Grunden för att det personliga betalningsansvaret uppstått är att Urfjället har gjort två kontrollbalansräkningar. Den andra visade att bolaget alltjämt hade kapitalbrist och att det egna kapitalet understeg aktiekapitalet. Bolaget försattes inte i likvidation. Som styrelseledamot var Kai Stefanius personligt betalningsansvarig för bolaget skulder som uppkom därefter. Den andra kontrollbalansräkning var den 28 februari 2018 och medansvarsperioden inträdde således den 14 mars 2018. De fordringar som uppkom efter den 14 mars 2018 är man personligt betalningsansvarig för som styrelseledamot, vilket Kai Stefanius var.

Den 25 juni 2019 meddelade hovrätten en dom och det var då som Anna-Felicia Zedrén fick en fordran mot Urfjället. I det fall tingsrätten anser att en fordran uppkom vid lagakraftvunnen dom beslutade Högsta domstolen den 12 mars 2020 att inte bevilja prövningstillstånd.

I frågan om det ska anses försumligt eller ej bör fästas särskilt vikt vid att den 4 maj 2018 upplyses Kai Stefanius om likvidationsplikten av Urfjällets revisor, som gjorde följande anmärkning i sin revisionsberättelse till årsredovisningen för räkenskapsåret 2017:

”Som framgår av årsredovisningens balansräkning understiger bolagets aktiekapital hälften av aktiekapitalet, varför styrelsen enligt 25 kap. 13 och 16 §§ aktiebolagslagen har upprättat två kontrollbalansräkningar. Även den andra kontrollbalansräkningen utvisar att eget kapital understiger aktiekapitalet. Någon ansökan hos tingsrätten om beslut om likvidation, enligt 25 kap. 17 § aktiebolagslagen, har inte gjorts trots att det har förflutit mer än två veckor efter den andra kontrollbalansräkningen.”

Kai Stefanius försatte inte bolaget i likvidation utan drev det vidare.

Beträffande påföljande årsredovisning lämnade samma revisor en liknande anmärkning den 30 september 2019. Kai Stefanius upplystes om sin skyldighet att likvidera bolaget eller möjligheten att skjuta till kapital. Men ingenting görs. Man processade vidare. Urfjällets ombuds kostnadsräkningar och arbetsredogörelser i tingsrätten och hovrätten visar att för varje gång Urfjällets ombud tog betalt av bolaget uppkom det en fordran mot Urfjället, vilket urholkade övriga borgenärers möjlighet till betalning vid en konkurs. Urfjället fortsatte alltså att ådra sig kostnader trots att man var på obestånd - kostnadsräkningen nr 10048 avser beloppet 459 655 kr, arbetsredogörelsen avser tiden 2017-11-21 – 2018-09 avser tingsrättsprocessen. Urfjället fortsatte ådra sig väsentliga processkostnader för eget ombud efter revisorns anmärkning den 4 maj 2018. Det var löpande ombudskostnader fram till dess hovrättsförhandlingen avslutades. Den andra kostnadsräkningen (faktura 7) gäller rättegången i hovrätten (103 095 kr). Det visar att Urfjället inte dragit ned på sparlåga utan att det uppkommit väsentliga kostnader. Under 2017 har bolaget hamnat på obestånd. Urfjället har inte varit sparsamt utan har ådragit sig kostnader för sitt eget ombud.

Kai Stefanius

Anna-Felicia Zedrén's fordran avseende rättegångskostnad avser även tid för upparbetad kostnad innan den 14 mars 2018. För det fall det döms till Kai Stefanius nackdel är han endast ansvarig att betala för kostnad som uppbearbetats efter den 14 mars 2018. Uppkom fordran den 12 mars 2020 genom Högsta domstolens beslut ska ränta utgå från det datumet, och inte från dagen för hovrättens dom. Kai Stefanius har inte varit försumlig och är inte betalningsskyldig.

Anna-Felicia Zedrén och Urfjället inledde sin kontakt under våren 2016 när Urfjället skulle renovera hennes hus. Det var ett arbete på löpande räkning och ingen slutsumma var satt. Man jobbade på och fakturerade efter hand. Det gick bra tills slutet på sommaren 2016 när Anna-Felicia Zedrén började strypa betalningarna. I oktober avbröt Urfjället arbetena i förhoppning att betalningarna skulle strömma in. Istället hävde Anna-Felicia Zedrén avtalet i november 2016. Varpå Urfjället med Annika

Björk som ombud stämde Anna-Felicia Zedren den 6 december 2016, vid Gävle tingsrätt.

Det var ett relativt stort arbete och det påverkade snart Urfjällets ekonomi att betalningar inte kom in. Därför stämde det relativt snart. Två veckor efter att avtalet hävts. Det som hände var att tingsrätten satte ut en muntlig förberedelse den 12 januari 2017, men den ställdes in för att man ville invänta svaromål. Tingsrätten föreslog en muntlig förberedelse den 23 februari 2017. Anna-Felicia Zedrens ombud svarade att hon kunde först den 21 april. Urfjällets ombud svarade den 8 februari att det var försent och att den muntliga förberedelsen borde sättas ut betydligt tidigare. Tingsrätten beslutade den 8 februari att sammanträde skulle hållas i mars 2017. Den 23 mars kom ett nytt beslut där det föregående beslutet ändrades och att muntlig förberedelse skulle hållas i april. Ombudet påpekade vikten av att förberedelsen bedrevs skyndsamt. Tingsrätten valde att sätta ut sammanträdet till den 24 mars. Motpartsombudet skrev till tingsrätten att hon inte skulle hinna att gå igenom underlagen m.m. och att det därför inte var möjligt för käranden att diskutera förlikning vid sammanträde den 24 mars.

Vid den muntliga förberedelsen den 24 mars planerades att huvudförhandling skulle hållas den 12 och 13 september 2017. Den 28 augusti 2017 kom en skrivelse från tingsrätten där man ställde in huvudförhandlingen pga. domstolens arbetsbelastning och mellankommande semester och att man avsåg att hålla huvudförhandling någon gång i oktober – december 2017.

Den 11 september skriv Ljungberg att hennes bedömning var att det behövdes ett ytterligare sammanträde eftersom målet inte kunde anses utrett. Detta trots att det under våren 2017 har slutlig bevisuppgift lämnats och målet var helt klart för huvudförhandling när tingsrätten ställde in det. Nu ville Ljungberg backa och ha muntlig förberedelse. På begäran av Madeleine Ljungberg bestämde tingsrätten att det skulle hållas en nu muntlig förberedelse. Tingsrätten förslog den 31 oktober. Ljungberg meddelade att hon hade höstlov. Urfjällets ombud meddelande han kunde

den 21 eller 22 november. Ljungberg meddelade senare att hon kunde först vecka 3 – 5 2018. Tingsrätt valde att boka in en muntlig förberedelse den 19 januari 2018.

Den 12 januari 2018 skrev Ljungberg att hon skulle sluta som advokat och att Anna-Felicia Zedréns skulle anlita annat ombud och att hon hemställde om att den muntliga förberedelsen skulle ställas in. Den ställdes in.

Urfjällets ombud skrev till tingsrätten och påpekade att det var mycket viktigt att muntlig förberedelse sattes ut snarast, senast i mars 2018. En ny muntlig förberedelse hölls i mars 2018. Det bestämdes om huvudförhandling i slutet på augusti.

Huvudförhandling hölls den 29 – 31 augusti 2018 med en domare. Den 28 september 2018 kom tingsrättens dom där Urfjället vann fullt ut. Anna-Felicia Zedréns överklagade och hovrätten meddelade prövningstillstånd i november 2018 och förhandling i hovrätten hölls i maj 2019. Dom kom den 25 juni 2019 där hovrätten ändrade domen och Anna-Felicia Zedréns vann. Urfjället överklagade till Högsta domstolen m.a. av att man hade vunnit i tingsrätten och då det fanns ett färskt prejudikat om löpande räkning m.m. I mars 2020 beslutade Högsta domstolen att inte bevilja prövningstillstånd. Därefter begärdes Urfjället i konkurs av Kai Stefanius. Kaj kan enligt lagtexten inte åläggas att betala kostnader som uppkommit före den 14 mars 2018.

UTREDNING

Förhör har hållits med Kai Stefanius. Skriftlig bevisning har förebringats.

Kai Stefanius har bl.a. berättat följande:

Arbetet för Anna-Felicia Zedréns var en stor och viktig entreprenad för Urfjället, som var ett litet företag med 6-7 anställda, hans barn. De hade ytterligare ett jobb som gick parallellt. Han startade företaget 2002. Urfjällets ekonomi sommaren 2016 var bra men det blev problem under hösten 2016 när Anna-Felicia Zedréns inbetalningar uteblev. Det var över 1 miljon kronor, mest i arbetskostnader, som inte betalades. Urfjället behövde pengar till löner. De fick besked att betalningar efter den 21 juli inte skulle ske. Det blev värre och värre och i oktober var det väldigt allvarligt. Det behövdes pengar till lönerna.

Han skötte planering av arbeten och lönerna. Han kom att få svara på många frågor från Anna-Felicia Zedren och hennes advokat.

I oktober 2016 fick de problem med betalningar. Han ifrågasatte hur lång tid det skulle ta innan hon skulle betala. De stoppade arbetena för att kunna trycka på. Det var ett löpande jobb. De stoppade i oktober 2016. Jobbet var viktigt och de ville göra ett bra arbete. Om bygglov hade beviljats hade de varit helt klara strax efter årsskiftet.

Efter oktober hövdes kontraktet och de kom inte vidare. De fick problem att placera killarna med jobb.

De sökte jobb men hade inget planerat eftersom de hade avtal med Anna-Felicia Zedren, som hävde den 19 november. Då mådde han inte bra. Ekonomin var inte bra.

Det behövdes mer jobb. De behövde av etablera.

Det var en miljon kronor och de behövde stämma Anna-Felicia Zedren för att få pengarna. När stämmningsansökan hade lämnats in hoppades han att de skulle få sin sak prövad inom rimlig tid. De ville lösa problemet och komma vidare. De har kalenderår som räkenskapsår. Bokslutet 2017 våren 2017 visade en nedåtgående kurva, det såg inte bra ut. Det hade bara att göra med Anna-Felicia Zedren. Samtidigt visste de att tingsrättens huvudförhandling skulle komma snart, att de kunde få en prövning. De upprättade en kontrollbalansräkning den 28 juni 2017. Den visade ett dåligt resultat. Han var förvissad att de hade ett bra riktigt kontrakt, som tagits fram av bl.a.

Konsumentverket för att skydda privatpersonen och entreprenören. Därför kändes det positivt att när de kom till tingsrätten skulle det bli bra. Företaget skulle kunna gå vidare. Då den 28 juni 2017 var det en huvudförhandling inplanerad på hösten 2017. Han hade ingen tanke på att avveckla företaget innan huvudförhandlingen. När tingsrätten ställde in huvudförhandlingen den 28 augusti mådde han inte bra. Han visste att tiden gick. De hoppades att det skulle bli en huvudförhandling före årsskiftet. Han visste att den andra kontrollbalansräkningen behövdes upprättas senast den 28 februari. När det blev förskjutet igen mådde han dåligt. Han förstod inte varför det behövdes en ny muntlig förberedelse. Han har tänkt förlikning innan de stämde henne. Men det var blanka handen hela tiden. Vid muntlig förberedelse i februari lyfte han upp frågan om förlikning.

När det blev en inställd muntlig förberedelse i januari var han inte glad.

Han kom inte ifrån den andra kontrollbalansräkningen. De skulle bomma det datumet. Det kändes inte bra. Han trodde den skulle visa att det fortfarande var dåligt. De hade inte kommit någon vart. De hade inte betalat. Han visste att man måste välja, antingen i konkurs eller att driva vidare med personligt ansvar. Den andra kontrollbalansräkningen gjordes den 28 februari 2018. Den visade vad han förväntade sig. De överväganden han gjorde var att dra ned alla kostnader. Han försökte stänga ned företaget och inte dra på det mer skulder.

När de drog ned startade sonen Engesbergs bygg som köpte inventarier av Urfjället, som då kunde betala skulder. Verksamheten avvecklades. När det gäller advokatkostnaderna efter den 28 februari hade de en försäkring som skulle täcka kostnaderna delvis. Han valde inte konkurs eftersom allt hade förhalats och skjutits fram. Tiden hade bara gått. Det kändes som att de behövde få sin sak prövad i domstol. Han ville rädda företaget och driva tvisten vidare. Samtidigt skulle Urfjället inte ha verksamhet. Det blev muntlig förberedelse i mars och det bestämdes om huvudförhandling i augusti 2018. Han hade sett fram emot den många gånger. Det kändes som att de var tvungna att acceptera att målet avgjordes med en domare.

Urfjället vann. Då kändes det som att företaget levde igen. Planeringen var att få företaget på fötterna och driva företaget vidare. Tanken var att få tillbaka inventarier osv från Engesbergs bygg. Tills hovrättens dom var det ingen verksamhet. De väntade. De bestämde sig för att överklaga till Högsta domstolen eftersom de vunnit i tingsrätten. Han kände att hovrättens dom var oförståelig. De hade gjort precis som Högsta domstolen har dömt i ett annat mål. När det inte togs upp till prövning valde han att försätta Urfjället i konkurs. Det var endast en följd av tappet med Anna-Felicia Zedren. Om de hade fått det enligt tingsrättens dom hade de inte suttit här.

Han upprättade två kontrollbalansräkningar. Den första upprättades för att de skulle rätta upp det. De skulle få en huvudförhandling i god tid före. Det skulle lösa sig. Den andra upprättades när processen inte hade kommit framåt. Det kändes att det måste finnas rätt för dem att få sin sak prövad i domstol. Det var inte de som hade krånglat till det med tiden. Man får förhoppning när man får datum utsatta. Han upprättade kontrollbalansräkningarna enligt lag, som han kände till. Han fullföljde inte om att ansöka om likvidation. Han ville få saken prövad i domstol. Men företaget stängdes ned.

Processen handlade om rätten till betalning av drygt 3 000 timmar. De hade en tid för huvudförhandling och hade de fått den så hade det fungerat bra. Han utgår från det som blev utsatt. Den tidslinjen hade fungerat. Han har inte någon egen uppfattning om hur lång tid en sådan process tar i domstol. Han kände att de hade rätten på sin sida. Och utgick från att Urfjället skulle få rätt i sak. Annars hade han inte fortsatt. Han var övertygad att Urfjället skulle få rätt om det fick sin sak prövad i domstol. Han valde att inte sätta bolaget i likvidation utan han släckte ned det för att inte dra på det mer skulder. Man måste göra saker på rätt sätt och få sin sak prövad i domstol, det fördröjdes hela tiden. Han övervägde inte att låta en likvidator driva det. Han ville göra allt för att företaget skulle överleva. Det var meningen att de skulle bedriva verksamhet efter domstolsprövningen.

Anna-Felicia Zedren har önskat vara med på en förlikning i tingsrätten. Han ansåg inte att han hade rätt att deal med Urfjällets pengar. Det var domstolen som skulle bestämma vad som var rätt och fel. Han hjälpte sonen att starta sonen bolag. Idag är han timanställd i det bolaget. Anledningen var att de skulle kunde fortsätta behålla de kunder som fanns. Han äger inte företaget. Urfjällets skatteskulder är betalda. Han betalade privat Urfjällets skatteskulder på 6 000 kr. Han arbetade som snickare och var ensam ansvarig för Urfjället.

DOMSKÄL

Den första fråga som ska bedömas är hur mycket av Anna-Felicia Zedrens fordran som Kai Stefanius kan komma att få betala vid en tillämpning av 25 kap. 18 § aktiebolagslagen. Därefter är frågan om Kai Stefanius kan undgå betalningsansvar genom att visa att han inte har varit försumlig - i enlighet med samma bestämmelse.

Bestämmelsen i 25 kap 18 § aktiebolagslagen har följande lydelse:

Om styrelsen har underlåtit att

1. i enlighet med 13 § upprätta och låta bolagets revisor granska en kontrollbalansräkning enligt 14 §,
 2. i enlighet med 15 § sammankalla en första kontrollstämma, eller
 3. i enlighet med 17 § ansöka hos tingsrätten om att bolaget skall gå i likvidation,
- svarar styrelsens ledamöter solidariskt för de förpliktelser som uppkommer för bolaget under den tid som underlåtenheten består.

Den som med vetskap om styrelsens underlåtenhet handlar på bolagets vägnar svarar solidariskt med styrelsens ledamöter för de förpliktelser som därigenom uppkommer för bolaget.

Ansvar enligt första och andra styckena gäller inte för den som visar att han eller hon inte har varit försumlig.

I sådana fall som avses i 13 § 1 gäller ansvaret enligt första stycket 1 endast om bolagets eget kapital, beräknat enligt 14 §, understeg hälften av bolagets registrerade aktiekapital vid den tidpunkt då styrelsens skyldighet att upprätta kontrollbalansräkning uppkom. Ansvaret gäller inte om bolagets eget kapital hade stigit över denna gräns efter den angivna tidpunkten men innan kontrollbalansräkningen senast skulle vara upprättad.

A) Rättegångskostnad som förpliktelse

A.1. Högsta domstolens dom den 16 juni 2020 (mål T 396-19)

Högsta domstolen behandlade frågan om hur 25 kap 18 § ska tillämpas och konstaterade att en förpliktelse att ersätta motpartens rättegångskostnader uppkommer löpande i takt med att kostnaderna upparbetas stämmer bäst med de ifrågavarande bestämmelsernas syfte och funktion (se p 19). Skälen för ställningstagandet utvecklades i p 11 – 18 enligt följande:

Utgångspunkter för bedömningen av tidpunkten för en förpliktelses uppkomst enligt 25 kap. 18 §

11. Högsta domstolen har i rättsfallet ”ProCell” NJA 2009 s. 291 uttalat att det inte finns någon för alla fall gällande princip för att bestämma när en fordran ska anses ha uppkommit. Att en fordran inte är fullgången vid en viss

tidpunkt hindrar inte att den vid tillämpningen av ett särskilt regelverk ändå kan anses existera, om åtminstone någon eller några av de omständigheter som krävs för att fordringen ska bli fullgånngen har förelegat vid den aktuella tidpunkten. Vid denna bedömning ska syftet med det regelverk som tillämpas tillmätas stor betydelse.

12. Bedömningen av när en förpliktelse ska anses ha uppkommit vid tillämpningen av 25 kap. 18 § aktiebolagslagen ska således göras med hänsyn till syftet med bestämmelserna om styrelseledamöters personliga betalningsansvar. Det innebär att borgenärsintresset ska tillmätas särskild betydelse (jfr p. 10). Samtidigt ska det beaktas att bestämmelserna utgör ett begränsat undantag från den för aktiebolagsformen grundläggande principen att varken aktieägare eller bolagets företrädare har något personligt betalningsansvar för aktiebolagets skulder.

13. I rättspraxis har det, i fråga om avtalsgrundade förpliktelser, ansetts vara av betydelse för bedömningen bl.a. i vilken utsträckning den risk som avtalet innefattar för borgenären har förändrats under medansvarsperioden samt vilka rättsliga och faktiska möjligheter att påverka avtalsförhållandet som har funnits under denna period (se ”Kosmiska Ocean” NJA 2013 s. 725 p. 9 och 12 samt ”Det preskriberade medansvaret” NJA 2019 s. 941 p. 16 och 25).

Tidpunkten för uppkomsten av en förpliktelse att betala ersättning för rättegångskostnader

14. Huvudregeln vid fördelning av rättegångskostnader i tvistemål är att den förlorande parten ansvarar för den vinnande partens kostnader (18 kap. 1 § rättegångsbalken). Det är således först genom domstolens avgörande i huvudfrågan som frågan om ansvaret för rättegångskostnader avgörs. Detta har anförts som ett skäl för att vid tillämpningen av 25 kap. 18 § aktiebolagslagen anse att en förpliktelse att betala ersättning för rättegångskostnader uppkommer först i samband med att domstolen avgör målet (jfr Bertil Oppenheimer m.fl., Företag i kris, 5 uppl. 2013, s. 66). Ett annat skäl för en sådan ordning är att den är tydlig och därmed lätt att tillämpa i praktiken.

15. Att bestämma tidpunkten för förpliktelsens uppkomst på detta sätt framstår dock som problematiskt i förhållande till ansvarsbestämmelsernas syfte och funktion. Frågan om i vilken utsträckning personligt betalningsansvar uppkommer för borgenärens rättegångskostnader blir med detta synsätt frikopplad från hur borgenärens risk i förhållande till dessa kostnader har förändrats över tiden och vilka möjligheter det har funnits till påverkan genom olika ställningstaganden och dispositioner i rättegången. Utfallet av en sådan tillämpning kan i stället bli slumpmässigt och beroende av omständigheter som varken styrelseledamöterna eller borgenären råder över (jfr Stefan Lindskog, Kapitalbrist i aktiebolag, 2 uppl. 2015, s. 188 f. not 511).

16. I litteraturen har även diskuterats alternativen att förpliktelsen att ersätta rättegångskostnader ska anses uppkomma vid tidpunkten för uppkomsten av den huvudfordran som det har tvistats om i målet eller vid tidpunkten för talans väckande (se bl.a. Lindskog a.st.). Inte heller med dessa alternativ uppnås emellertid något tydligt samband mellan styrelseledamöternas personliga betalningsansvar och borgenärens riskexponering under medansvarsperioden.

Därtill kommer att det från mer allmänna utgångspunkter framstår som långt gående att anse att en förpliktelse att utge ersättning för motpartens rättegångskostnader uppkommer redan genom uppkomsten av den förpliktelse som det senare uppkommer en tvist om eller vid den tidpunkt då denna tvist görs till föremål för rättegång.

17. Det sagda talar för det fjärde alternativ som har diskuterats, nämligen att en förpliktelse att ersätta rättegångskostnader i stället ska anses uppkomma successivt i takt med att borgenären upparbetar kostnader i målet, t.ex. genom att ett ombud som har anlåtats utför arbete på uppdrag av sin huvudman.

18. En sådan tillämpning innebär att tidpunkten för när en förpliktelse av detta slag ska anses ha uppkommit korresponderar med när borgenären själv ådrog sig den kostnad som ska ersättas. På så sätt upprätthålls en tydlig koppling mellan det personliga betalningsansvaret och borgenärens riskexponering under medansvarsperioden. Ett successivt ökande betalningsansvar för borgenärens rättegångskostnader under denna period ligger också väl i linje med bestämmelsernas handlingsdirigerande funktion och med hur bestämmelserna har tillämpats på andra typer av förpliktelser (jfr p. 13). Resultatet blir att styrelseledamöterna, oberoende av när målet inleddes eller avslutades, riskerar att få ersätta de rättegångskostnader som borgenären har upparbetat under medansvarsperioden men inte de kostnader som är hänförliga till tiden innan denna period har börjat löpa eller efter att den har upphört.

19. Slutsatsen blir att en tolkning av 25 kap. 18 § som innebär att en förpliktelse att ersätta motpartens rättegångskostnader uppkommer löpande i takt med att kostnaderna upparbetas stämmer bäst med de ifrågavarande bestämmelsernas syfte och funktion. Att bestämmelserna med en sådan tolkning ibland kan vara svårare att tillämpa än om förpliktelsen i stället skulle anses uppkomma vid en och samma tidpunkt utgör inget avgörande skäl mot denna tolkning.

A.2. Tingsrättens bedömning och parternas argumentation i rättsfrågan m.m.

Frågan om tidpunkten för uppkomsten av en förpliktelse att ersätta motpartens rättegångskostnad är en rättsfråga som gäller tillämpningen av 25 kap. 18 § och där parterna har fört en rättslig argumentation som skiljer sig åt. Käranden har anfört att tidpunkten för förpliktelsens uppkomst är när hovrätten meddelade sin dom (den 25 juni 2019). Svaranden har anfört att fordringen avseende rättegångskostnad avser även tid för upparbetad kostnad innan den 14 mars 2018 samt att Kai Stefanius endast är ansvarig att betala för kostnad som uppbearbetats efter den 14 mars 2018. Svarandens argumentation är i linje med Högsta domstolens ställningstagande. Svarandens argumentation fördes fram först under sakframställningen vid huvudförhandlingen.

Eftersom frågan om när förpliktelsen uppkommer och dess omfattning är en rättsfråga innebär det att svarandens inställning inte rör ett rättsfaktum eller annan omständighet. Svarandens inställning ska uppfattas som att svaranden har vitsordat att Kai Stefanius ska förpliktas betala yrkat belopp för det fall förpliktelsen ska beräknas på så vis som käranden gör gällande men att den ska beräknas på ett annat vis för det fall förpliktelsen uppkommer på så vis som svaranden förklarat (och som alltså är i enlighet med Högsta domstolens tillämpning) – bestämmelserna i 35 kap 3 § och 43 kap 10 § rättegångsbalken är därför inte aktuella att tillämpa.

Mot bakgrund av Högsta domstolens ställningstagande kan en förpliktelse inte beräknas på så vis som käranden gjort gällande. Även om det saknas utredning om när rättegångskostnaderna har upparbetats går det att beräkna en sådan förpliktelse på så vis som beskrivits i litteraturen (jfr Stefan Lindskog, Kapitalbrist i aktiebolag, 2 uppl. 2015, s. 188 f. not 511 – som anger att det går att föra ”ett slags in dubio pro rata resonemang”) och lösas på ett vis som ägde rum i den hovrätts dom som Högsta domstolen prövade i nyss anförd dom.

I detta fall var Anna-Felicia Zedréns rättegångskostnad i tingsrätten 484 875 kr och i hovrätten 272 680 kr. Det har inte beskrivits hur rättegångskostnaden i tingsrätten upparbetades. Däremot framgår att rättegången i tingsrätten pågick cirka 20 månader och att huvudförhandling hölls i slutet på augusti 2018, drygt 5 månader efter att medansvarsperioden började löpa. I brist på annan utredning kan det uppskattas att av rättegångskostnaden i tingsrätten var 133 340 kr ($484\,875/20 \times 5.5 = 133\,340$) upparbetad under medansvarsperioden, tiden efter den 14 mars 2018 – eftersom det får bedömas att genomgång av tingsrättens dom är en relativt försumbar kostnad ska tiden inte beräknas till dagen för tingsrättens dom.

I enlighet med en tillämpning av Högsta domstolens metod uppgår den förpliktelse som Kai Stefanius kan komma att bli skyldig att betala till 133 340 kr avseende rättegångskostnad i tingsrätten och 272 680 kr för rättegångskostnad i hovrätten, totalt 406 020 kr.

B) Frågan om försumlighet

B.1. NJA 2012 s. 858

Högsta domstolen behandlade frågan i rättsfallet där det bl.a. redovisades följande domskäl:

19. Det sagda betyder att Å.N. eller S.N. kan undgå medansvar för den tid som de har varit styrelseledamöter under ansvarsperioden endast i den mån en ansvarsfrihetsgrund föreligger. De har i det hänseendet gjort gällande att de inte har varit försumliga.

De krav som kan ställas på en styrelseledamot, särskilt på den som är ny

20. När det gäller frågan huruvida en styrelseledamot har varit försumlig i här aktuellt hänseende ska en omkastad bevisbörda tillämpas. Den omkastade bevisbördan innebär ingen presumtion för försumlighet utan endast att den berörde styrelseledamoten har att bevisa de omständigheter som han lägger till grund för att han inte har varit försumlig respektive att motbevisa de påståenden som bolagsborgenären gör. Beroende på omständigheterna kan en mindre eller större bevislättning föreligga.

21. Vad som är att anse som försumligt - eller dess motsida: vad som är aktsamt - vid prövningen av om en enskild styrelseledamot har ett medansvar enligt de aktiebolagsrättsliga kapitalskyddsreglerna måste sättas i relation till den ifrågavarande situationen. Av det följer att vid en given prövningstidpunkt kan en nytillträdd styrelseledamot inte bedömas efter samma måttstock som den som har lång tid bakom sig i styrelsen. En helhetsbedömning av samtliga förhållanden ska göras, därvid utöver historik i bolaget exempelvis kompetens och arbetsfördelning mellan styrelseledamöterna kan ha betydelse.

22. Försumlighetsprövningen bör inte vara inriktad på formalitetsspörsmål utan på frågan huruvida den berörde styrelseledamoten har på det hela taget agerat försvarligt i den situation som bolaget befann sig i. De svåra beslutsfrågor som en styrelseledamot i ett krisande bolag ofta har att ta ställning till, motiverar att man vid efterhandsbedömningar har en förhållandevis generös och förstående syn på vad som

borde ha gjorts och inte ha gjorts. Så länge styrelseledamoten har uppfyllt rimliga krav när det gäller att hålla sig informerad och att göra en seriös utvärdering av situationen, finns det sällan anledning att sätta i fråga de ställningstaganden som styrelseledamoten kom fram till.

23. Beträffande en nytilträd styrelseledamot kan det i allmänhet inte begäras att han ska vara fullt insatt i bolagets förhållanden från dag ett. Ett tidsmässigt utrymme för ledamoten att sätta sig in i dessa måste godtas. Storleken på det utrymmet beror på omständigheterna, men det kan bli fråga om en betydande tid. Utöver ett tidsutrymme för kunskapsinhämtande måste erforderlig tid medges också för överväganden och genomförande av de åtgärder som kan vara befogade. Här skiljer sig emellertid inte bedömningen mellan en nyinträdd styrelseledamot, sedan han väl har satt sig in i bolagets förhållanden, och en styrelseledamot som genom sin tidigare verksamhet i bolaget har fått tillräcklig kunskap om beslutssituationen.

B.2. Frågan Kai Stefanius visat att han inte har varit försumlig.

I detta fall har Urfjället och Kai Stefanius valt att inleda en rättegång för att få betalt för arbete som utförts åt käranden. Urfjället har anlitat en advokat som ombud och det förefaller som att parterna och tingsrätten varit överens om att en huvudförhandling skulle hållas den 12 och 13 september 2017, i god tid innan den andra kontrollbalansräkningen – den förhandlingen ställde domstolen in. Nya sammanträden bestämdes och i stället för huvudförhandling kom det, som det förefaller efter propåer från kärandens ombud, att hållas en muntlig förberedelse i mars 2018. När medansvarsperioden inleddes hade Urfjället alltså upprättat två kontrollbalansräkningar och rättegången var långt framskriden. Enligt Kai Stefanius skulle en framgång i rättegången innebära att Urfjället inte skulle försättas i likvidation.

I tingsrättens dom den 25 september 2018 vann Urfjället. I domen uppstod en fordran för Urfjället mot Anna-Felicia Zedren och det var först i juni 2019 som hovrätten meddelade sin dom och ändrade tingsrättens dom. Eftersom Urfjället under denna tid hade en fordran mot Anna-Felicia Zedren genom domen kan det inte anses försumligt av Kai Stefanius att inte försätta Urfjället i likvidation under tiden mellan det två domarna.

Frågan är om det var försumligt av Kai Stefanius att inte försätta Urfjället i likvidation under medansvarsperioden fram till tingsrättens dom i september 2018. Vid den bedömningen förefaller det som att den huvudförhandling som skulle ha hållits i september 2017 ställdes in, att Anna-Felicia Zedréns ombud inte var beredd på att medverka i en huvudförhandling under 2017 samt att Anna-Felicia Zedréns problem med ombudbyte fördröjde rättegångens slutförande. Detta var omständigheter som Urfjället och Kai Stefanius kunde lastas för. Kai Stefanius, som alltså hade utgått från att huvudförhandling skulle äga rum i september 2017, fick i mars 2018 klart för sig att huvudförhandling skulle hållas i augusti 2018, och att det strax därefter efter skulle meddelas en dom. Urfjället företrädde av en advokat som ombud och Kai Stefanius har uppgett att han bedömde att Urfjället skulle vinna rättegången. Urfjället vann också i tingsrätten och fick ersättning för sina egna rättegångskostnader. Det har inte framkommit att det var uppenbart att tingsrättens dom var fel och att den skulle komma att ändras av hovrätten. Något annat har inte framkommit än att tingsrättens dom tyder på att Kai Stefanius bedömning var rimligt och att den tillvaratog Urfjällets intressen av att återställa det egna kapitalet och på så vis kunna fortsätta med sin egentliga verksamhet. De rättegångskostnader som hade uppkommit för Urfjället innan medansvarsperioden förefaller ha varit relativt betydande. Det har inte framkommit att det funnits andra borgenärer som skulle kunna drabbas av att Urfjället fortsatte rättegången utan likvidation. Den som förefaller ha löpt en risk var motparten Anna-Felicia Zedré, som blev borgenär i och med hovrättens dom, men som hade haft kostnader som uppkommit löpande under tiden rättegången hade pågått. Det får därför anses ha varit en adekvat åtgärd för Kai Stefanius, att som styrelseledamot låta Urfjället driva rättegången vidare under tiden den 14 mars till och med huvudförhandlingen i augusti 2018, och i avvaktan på domen i september 2018. Kai Stefanius var inte försumlig under den tiden.

När det gäller Anna-Felicia Zedréns position i rättegången mot Urfjället och som potentiell borgenär med fordran på rättegångskostnader, kan det konstateras att det i rättegångsbalken saknas instrument som tillförsäkrar att en vinnande part också får

ersättning för sina rättegångskostnader. Det kan i stället ske genom försäkringslösningar. En part som driver en rättegång löper alltid risk att få betala sina egna rättegångskostnader, även om parten vinner. Det kan tex vara en motpart som saknar ekonomiska medel eller en juridisk person som upplöses och upphör att existera. Risken att får betala sina egna och motpartens rättegångskostnader kan vara en lösning som möjligtvis bidrar till att parterna undviker att få sin tvist prövad i rättegång och som framhäver fördelarna med en förlikning och en uppgörelse i samförstånd (Käranden har påpekat att Urfjället var på obestånd. Det kan konstateras att en konkurs skulle medfört en tillämpning av 3 kap 9 § konkurslagen. Enligt den bestämmelsen kan ett konkursbo överta gäldenärens rättegång eller avstå. För det fall konkursboet avstår kan konkursbolaget driva rättegången vidare i egen regi och vid vinst behålla den tillgång som beslutats i domen. En konkurs skulle alltså inte ha avslutat rättegången och den skulle kunna ha fortsatt i hovrätten, med en risk för konkursbolagets motpart att inte få betalt för sina rättegångskostnader). Oegentligheter och tillgångsflykt i konkursbolaget utreds av konkursförvaltaren. Det saknas därför skäl att i försumlighetsbedömningen särskilt beakta en rättegångsborgenärs intresse av att få betalt för sina rättegångskostnader.

Som Högsta domstolen förklarat ska vad som är att anse som försumligt - eller dess motsida: vad som är aktsamt - sättas i relation till den ifrågavarande situationen. Vid en samlad bedömning medför det som framkommit att Kai Stefanius visat att han, i den situation som Urfjället befann sig i, inte har varit försumlig när han under medansvarsperioden underlåtit att försätta Urfjället i likvidation och i stället låtit Urfjället driva sin talan i rättegång mot Anna-Felicia Zedren (även om det innebar en slutlig effekt med bl.a. att Urfjället ådrog sig betalningsansvar för egna och motpartens rättegångskostnader). Käromålet ska därför lämnas utan bifall. Vid denna utgång ska Anna-Felicia Zedren betala Kai Stefanius rättegångskostnader. Yrkad ersättning är skälig och ska bifallas.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga.

Ett överklagande ska vara ställt till Hovrätten för Nedre Norrland men skickas till tingsrätten. Överklagandet ska ha kommit in till tingsrätten senast den 9 april 2021.

Karl-Johan Cavallin

Hur man överklagar hovrättens avgörande

Den som vill överklaga hovrättens avgörande ska göra det genom att skriva till Högsta domstolen. Överklagandet ska dock skickas eller lämnas till hovrätten.

Senaste tid för att överklaga

Överklagandet ska ha kommit in till hovrätten senast den dag som anges i slutet av hovrättens avgörande.

Beslut om häktning, restriktioner enligt 24 kap. 5 a § rättegångsbalken eller reseförbud får överklagas utan tidsbegränsning.

Om överklagandet har kommit in i rätt tid, skickar hovrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Högsta domstolen.

Prövningstillstånd i Högsta domstolen

Det krävs prövningstillstånd för att Högsta domstolen ska pröva ett överklagande. Högsta domstolen får meddela prövningstillstånd endast om

1. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av Högsta domstolen eller om
2. det finns synnerliga skäl till sådan prövning, så som att det finns grund för resning, att domvilla förekommit eller att målets utgång i hovrätten uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag.

Överklagandets innehåll

Överklagandet ska innehålla uppgifter om

1. klagandens namn, adress och telefonnummer,
2. det avgörande som överklagas (hovrättens namn och avdelning samt dag för avgörandet och målnummer),
3. den ändring i avgörandet som klaganden begär,
4. de skäl som klaganden vill ange för att avgörandet ska ändras,
5. de skäl som klaganden vill ange för att prövningstillstånd ska meddelas, samt
6. de bevis som klaganden åberopar och vad som ska bevisas med varje bevis.

Förenklad delgivning

Om målet överklagas kan Högsta domstolen använda förenklad delgivning vid utskick av handlingar i målet, under förutsättning att mottagaren där eller i någon tidigare instans har fått information om sådan delgivning.

Mer information

För information om rättegången i Högsta domstolen, se www.hogstodomstolen.se